

SYSTÉMOVÁ PODPORA
INKLUZIVNÍHO
VZDĚLÁVÁNÍ V ČR

www.inkluze.upol.cz
CZ.1.7./1.2.00/43.0003

Výstup projektu
„Systémová podpora inkluzivního vzdělávání v ČR“

Návrh postupu implementace podpůrných opatření v letech 2015 - 2017 (karty implementace)

© Kolektiv autorů,
Univerzita Palackého v Olomouci, Člověk v tísni, o.p.s.,
2015

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Obsah

Úvod	3
1. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR.....	4
2. Česká školní inspekce	6
3. Školy vzdělávající učitele, poradenské a další pedagogické pracovníky	7
4. Krajský úřad.....	8
5. Ostatní zřizovatelé.....	10
6. Národní ústav pro vzdělávání.....	11
7. Školská poradenská zařízení.....	12
8. Ředitel školy	13
9. Třídní učitel a učitel	15
10. Školní poradenské pracoviště.....	17
11. Zákonný zástupce	18
Závěr:.....	19
Poznámky:	20

Úvod

Přijetí novely školského zákona č. 82/2015 na jaře 2015 (zejména §§ 16 a 19) znamená rozsáhlou změnu pojetí (přístupu) ke vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami.

Některými odborníky je novela považována za přelomový dokument a velkou příležitostí pro zvýšení rovnoprávného přístupu ke vzdělávání všem bez rozdílu a bez ohledu na jejich zdravotní stav či sociální statut.

Velké příležitosti však sebou nesou i velká rizika.

Zákonodárce si byl vědom obtíží nového modelu vzdělávání – de facto možno hovořit o modelu „podpůrných opatření“ a poskytl přiměřenou lhůtu, kdy účinnost uvedené části novely odložil na 1. 9. 2016. Celý školní rok 2015/2016 je tak možno (a nutno) věnovat implementačním činnostem, které zajistí co možná nejvíce bezproblémový náběh nového modelu.

Na prvním místě je zapotřebí zpracovat kvalitní prováděcí předpis. Ten bude do značné míry rozhodující pro úspěšnost snah deklarovaných ve schválené novele školského zákona.

Tým odborníků projektu Systémová podpora inkluzivního vzdělávání v ČR (2013-2015) vytvořil celou sérii dokumentů, zpráv, analýz, návrhů, publikací a metodik, které jsou všechny zaměřeny na zlepšení podmínek vzdělávání dětí, žáků a studentů cílové skupiny u nás. A drtivá většina výstupů reaguje na přijetí zmíněné novely školského zákona.

Všechny výstupy jsou dostupné na stránkách projektu www.inkluze.upol.cz/vystupy.

V rámci tohoto materiálu připravil tým pracovníků projektu přehled úkolů, kroků, opatření, které je nutné učinit ve zbývajícím období do účinnosti zákona. V některých případech pak jsou plánovány i potřebné kroky a činnosti po účinnosti novely.

Materiál je rozdělen do jednotlivých „karet implementace“, kdy v každé kartě jsou uvedeny úkoly příslušné instituce, organizace či osoby. Materiál postihuje úkoly, které musí učinit centrální orgány (Ministerstvo, Česká školní inspekce), orgány municipalit (kraje, obce – zřizovatelé škol), i osoby v poradenských zařízeních a zejména přímo ve školách.

Jednotlivé soubory úkolů (karty implementace) uvádějí i orientační časový harmonogram. Ten není nijak závazný – jeho úkolem je jen upozornit, že jednotlivé kroky nelze realizovat často současně a že není dobré vše ponechat na poslední chvíli.

Smyslem dále uvedeného přehledu je poskytnout zájemcům přehled o nejnutnějších a neodkladných opatřeních, která je nutno učinit. Bez nich, či v případě jejich formálního splnění, dojde k ohrožení záměrů schválené novely školského zákona.

V závěru je třeba zdůraznit, že autoři záměrně neuvádějí úkoly, které obligatorně vyplývají z textu přijaté novely (typicky úkol stanovit „normovanou finanční náročnost poskytovaných podpůrných opatření“, ale i další). Karty implementace obsahují další úkoly, které právní předpis neobsahuje *expresiss verbis*, ovšem jejich provedení je nutné pro hladké zajištění poskytování podpůrných opatření.

1. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR

Karta implementace: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR		
<p>Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy hraje klíčovou roli při implementaci pravidel zavedených novelou školského zákona č. 82/2015 Sb. – tedy zejména novelou § 16 a § 19.</p> <p>Odložená účinnost nových pravidel vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (potřebou podpůrných opatření) poskytuje prostor pro přijetí řady normativních, organizačních, personálních, metodických a souvisejících opatření, jejichž cílem musí být příprava školského terénu na seznámení se a přijetí nových pravidel vzdělávání cílové skupiny dětí, žáků a studentů.</p> <p>Řadu úkolů stanoví pro MŠMT přímo zákonodárce (v ust. § 19 novely). Tyto úkoly lze shrnout do jednoho základního: přijmout prováděcí předpis – vyhlášku, která:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Vyhodnotí a definuje pravidla tzv. speciálního vzdělávání (de facto analogie vyhl. č. 73/2005 Sb.) b) Zakotví pravidla posuzování SVP a PO (de facto analogie vyhl. č. 72/2005 Sb.) c) Pravidla pod písm. a) a b) upraví do podmínek vyvolaných zákonnou změnou, tj. provede a zajistí praktickou uplatnitelnost práv a povinností stanovených touto novelou zákona. <p>Splnění těchto úkolů je dáno zákonem a proto karta implementace MŠMT již tyto úkoly <i>expressis verbis</i> neobsahuje. Pozornost je soustředěna na související úkoly, které jsou potřebné pro co možná nejlepší přijetí systému podpůrných opatření ve školách.</p>		
Doporučený termín	Úkol	Splněno
září 2015	Přijmout vlastní „vnitřní“ a v případě potřeby i neveřejný plán postupu zavedení systému podpůrných opatření do praxe škol a školských zařízení.	☐
září 2015	Zpracovat plán financování podpůrných opatření v prvních třech letech účinnosti novely § 16 zahrnující evaluaci možností financování PO z prostředků ESF.	☐
září 2015	Vyřešit gesční odpovědnosti za stavební a technické úpravy budov.	☐
září 2015	Přijmout akční plán informovanosti o podpůrných opatřeních zahrnující rozhodující složky systému veřejné správy. K tomu uspořádat pracovní setkání s úředníky veřejné správy školství na krajských úřadech a v případě potřeby i na obcích s rozšířenou působností.	☐
září 2015	Přijmout akční plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků na školní rok 2015/2016 zahrnující proškolení rozhodujících aktérů školského terénu (ředitelé, pracovníci ŠPZ, pracovníci školských poradenských pracovišť) o problematice podpůrných opatření a implementace PO do praxe škol. To vše včetně určení odpovědných subjektů za realizaci vzdělávacích akcí, jejich kvantitativního a finančního rámce a způsobu jejich úhrady.	☐
2015 - 2016	Zajistit dopracování Katalogu podpůrných opatření o části poskytování podpůrných opatření žákům se specifickou vývojovou poruchou učení a chování a materiál k vyhodnocení míry potřeby podpory u této cílové skupiny žáků.	☐

2015 - 2016	V připravovaných výzvách OPVV zajistit uvedení témat korespondujících se systémovým přechodem školské praxe na model poskytování podpůrných opatření podle novely školského zákona. Vedle podpory regionálních aktivit pokračovat v tvorbě celonárodních kurikulárních, metodických a souvisejících textů využitelných pro tvorbu školních vzdělávacích programů a implementaci podpůrných opatření až na úroveň předmětů.	☐
jaro 2016	Určit gesční osobu (právníckou), která převezme odpovědnost za běžný provoz a údržbu internetového portálu věnovaného podpůrným opatřením (www.katalogPO.cz).	☐
jaro 2016	Uspořádat Národní konferenci k novele § 16 určenou rozhodujícím profesním, rodičovským, odborovým a dalším organizacím působícím ve školství s cílem podrobně vysvětlit komplex činností a opatření k implementaci PO a novely § 16 školského zákona.	☐
jaro 2016	Vydat podrobný metodický výklad k ustanovením novely školského zákona a schválené prováděcí normy/prováděcích norem.	☐
jaro 2016	Upravit model vykazování žáků (statistiky) se SVP s ohledem na novelu školského zákona a poskytování podpůrných opatření.	☐
leden 2016	Legislativně vyřešit a organizačně zajistit činnosti ŠPZ při stanovení podpůrných opatření dětem, žákům a studentům se ZP i dalším skupinám s nárokem na poskytování PO již od září 2016. Zvláštní pozornost věnovat náběhu nového modelu posuzování a řešení „statusu“ žáků se SVP hned od 1.9.2016 (včetně určení jednotného posuzovacího schématu PO v jednotlivých stupních pro celou ČR a jednotlivé druhy SVP).	☐
jaro 2016	Uspořádat samostatný odborný seminář k problematice financování podpůrných opatření (novele školského zákona a zejména prováděcí vyhláška) pro pracovníky krajských úřadů.	☐
jaro 2016	Stanovit pravidla pověření právnícké osoby výkonem funkce tzv. revizního pracoviště dle novely školského zákona. Zajistit normativní a metodická pravidla fungování revizních pracovišť se zvláštním ohledem na sjednocující roli jejich posudkových závěrů.	☐
červen 2016	Stanovit sérii monitorujících a analytických aktivit prováděnou přímo řízenými organizacemi, pomocí výzev OPVV, krajskými úřady v období prvního školního roku platnosti novely školského zákona s cílem zajistit dostatek dat a informací pro řízení vzdělávání žáků se SVP a potřebou PO.	☐

2. Česká školní inspekce

Karta implementace: Česká školní a inspekce		
Doporučený termín	Úkol	Splněno
podzim 2015	V souladu s novelou školského zákona č.82/2015 Sb. (zejména s §16) vytvořit strukturu metodiky pro inspekční činnost v ŠPZ a stanovit harmonogram její tvorby.	☐
podzim 2015	V souladu s novelou školského zákona č.82/2015Sb. (zejména s §16) vytvořit strukturu metodiky pro inspekční činnost zaměřenou na efektivitu vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve školách.	☐
zima 2015	Zpracovat metodiku, kterou ČŠI použije při hodnocení činnosti v ŠPZ. Provést výběr položek budoucích formulářů vhodných pro sběr dat určených pro zjišťování efektivity činnosti ŠPZ .	☐
zima 2015 - 2016	Zpracovat metodiku, kterou ČŠI použije při měření efektivity vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve školách. Provést výběr položek budoucích formulářů vhodných pro sběr dat určených pro zjišťování efektivity vzdělávání žáků s potřebou PO .	☐
jaro 2016	Pilotně ověřit obě zpracované metodiky a provést sběr dat v rámci inspekční činnosti ve školách/školských zařízeních.	☐
jaro 2016	Zpracovat připomínky z pilotního ověřování do konečné podoby obou metodik.	☐
jaro 2016	Zajistit proškolení inspekčních týmů v práci s výše uvedenými metodikami.	☐
jaro 2016	Zajistit převedení metodik do systému INSPIS pro plošné zjišťování a hodnocení.	☐

3. Školy vzdělávající učitele, poradenské a další pedagogické pracovníky

Karta Implementace:		
Vysoké školy (vzdělávající učitele, poradenské a další pedagogické pracovníky)		
<p>Do obsahu vzdělávání budoucích učitelů, poradenských pracovníků a dalších pedagogických pracovníků je třeba implementovat změnu v diagnostice speciálních vzdělávacích potřeb žáků v souladu s novelou školského zákona č.82/2015 Sb. zejména §16.</p> <p>Aktuálně (ještě před platností zákona a prováděcích předpisů) je možné informovat studenty o existenci Katalogu podpůrných opatření a metodik AP pro oblast práce se žáky se SVP. Dále je třeba studentům zdůraznit význam pedagogické diagnostiky nejen pro sledování úspěšnosti ve vzdělávání, ale také pro zjišťování vzdělávacích potřeb svěřených žáků.</p> <p>Pozornost budoucích poradenských pracovníků je možné zaměřit na využití „Katalogů posuzování míry SVP“ při speciálně pedagogické diagnostice.</p>		
Doporučený termín	Úkol	Splněno
zimní semestr 2015/16	<p>V souladu s novelou školského zákona č.82/2015 Sb. (zejména s §16) vytvořit strukturu informace o diagnostice (zjišťování) speciálních vzdělávacích potřeb dětí, žáků, studentů – podpůrná opatření ve stupních podpory.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pro budoucí poradenské pracovníky – speciální pedagogy - Pro budoucí pedagogy (učitele, vychovatele..) v MŠ, ZŠ, SŠ <p>(lze využít Katalog podpůrných opatření: www.katalogpo.cz a Katalog posuzování míry SVP u dětí, žáků a studentů se zdravotním postižením: www.spc.upol.cz.)</p>	☐
zimní semestr 2015/16	V souladu s novelou školského zákona č.82/2015Sb. (zejména s §16) upravit sylaby vzdělávání v rámci DVPP - CŽV v oblasti pedagogické diagnostiky a vzdělávacích potřeb žáků.	☐
zimní semestr 2015/16	V souladu s novelou školského zákona č.82/2015Sb. (zejména s §16) upravit sylaby vzdělávání v rámci DVPP - CŽV v oblasti speciálně pedagogické diagnostiky, speciálních vzdělávacích potřeb žáků (pro potřeby poradenských pracovníků a speciálních pedagogů - učitelů).	☐
zimní semestr 2015/16	V souladu s novelou školského zákona č. 82/2015 (zejména § 16), upravit obsah kurzů pro vzdělávání asistentů pedagoga.	☐
zimní semestr 2015/16	Zpracovat strukturu informace o možnosti využití Katalogu PO v práci pedagogů ve školách různého typu, pro studenty studijních oborů připravujících pro výkon a diagnostické a poradenské činnosti v ŠPZ zařadit i informaci o Katalogu posuzování míry SVP. (lze využít Katalogy posuzování míry SVP, viz. www.spc.upol.cz .)	☐
letní semestr 2015/16	Nabízet workshopy a semináře pro pedagogickou veřejnost k rozšíření povědomí o využívání podpůrných opatření. (Využití Katalogu PO, metodik práce AP).	☐
letní semestr 2015/16	Zaměřit nabídku průběžného vzdělávání již působících pedagogů na oblast speciální pedagogiky – seznamování s novým pohledem na klasifikaci speciálních vzdělávacích potřeb žáků a poskytování podpůrných opatření.	☐

4. Krajský úřad

Karta implementace: Krajský úřad		
<p>Krajský úřad stanoví politiku péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami na svém území. Jedná se o komplex organizačních a řídicích aktivit zahrnující např. tyto činnosti: stanovení tzv. krajských normativů pro žáky se SVP, zřizování škol samostatně určených pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, financování škol zřízených obcemi (včetně těch speciálních), zřizování školských poradenských zařízení a v rozsahu stanoveném ustanoveními školského zákona je spoluodpovědný za vzdělávání dětí, žáků a studentů se SVP.</p> <p>Kraj má v oblasti vzdělávání žáků se SVP zejména funkci finanční, koordinační a do jisté míry i metodickou.</p> <p>V důsledku aktuálních zásadních legislativních změn bude role krajského úřadu v roce 2016 naprosto zásadní. Kraj z pozice „plátce“ vzdělávání, zřizovatele škol (speciálních i tzv. běžných) a služeb, které jsou pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami rozhodující, podstatně ovlivňuje i stupeň inkluzivity škol na svém území.</p>		
Doporučený termín	Úkol	Splněno
červenec 2015	Informovat obce možnosti projektu OPVV zaměřených na zpracování místních akčních plánů, jejichž součástí je i řešení problematiky bariérovosti škol.	☐
září 2015	Uspořádat poradnu pro pracovníky ŠPZ s cílem ověřit seznámení s novelou §16 ŠZ (případně prováděcí vyhláškou) a stanovení harmonogramu a odpovědností za jednotlivé dílčí úkoly.	☐
září 2015	Zpracovat dotazník pro zřizovatele škol zaměřený na poskytnutí informací týkajících se (bez)bariérovosti školních budov a výhledu na příštích 5 let zohledňujícího předpoklad nástupu dítěte (žáka) s omezenou mobilitou.	☐
podzim	Koordinovat poradenských služeb poskytovaných v území kraje týkající se přípravy ŠPZ na identifikaci potřeb podpory žáků se SVP při poskytování podpůrných opatření ve stupních 2 – 5.	☐
podzim 2015	V rámci porad ředitelů škol důkladně věnovat pozornost novele §16 školského zákona a jejího vlivu na praxi jednotlivých škol. Působit na ředitele těchto škol, aby připravili vlastní školní „plány implementace“ novely (viz karty implementace týkající se pracovníků škol).	☐
jaro 2016	Provést revizi aktuálního stavu připravenosti školských poradenských služeb (zejména na diagnostiku a péči o žáky v kompletním spektru zdravotního postižení a na diagnostiku a péči žáků s potřebou podpůrných opatření z nezdravotních příčin.	☐
jaro 2016	Na školském portálu kraje uveřejnit Všechny důležité informace vážící se k náběhu nového modelu poskytování podpůrných opatření (odkazy, metodiky, doporučení) a ověřit si jejich akceptaci jednotlivými školami.	☐

jaro 2016	Ve spolupráci se ŠPZ připravit metodiku doporučení, schvalování a financování asistenta pedagoga v nových podmínkách (v závislosti na celostátní legislativě).	☐
jaro 2016	Ve spolupráci se ŠPZ připravit formuláře pro přenos informací o potřebě podpůrných opatření mezi školami, ŠPZ a krajským úřadem.	☐
v průběhu roku	Uspořádat kulatý stůl zodpovědných pracovníků odborů KrÚ (školství, zdravotnictví, sociální práce), škol, ŠPZ a zástupců rodičovské veřejnosti participujících v daném kraji na vzdělávání žáků se SVP.	☐

5. Ostatní zřizovatelé

Karta implementace: Zřizovatel		
<p>Jednotlivé školy tzv. regionálního školství (včetně speciálních) jsou zřizovány MŠMT, krajem, obcemi, církvemi, právníky či fyzickými osobami.</p> <p>Zřizovatel hradí provoz školy ze svých prostředků, náklady na mzdové výdaje a ostatní neinvestiční výdaje. Ty financuje plně či z části z finančních prostředků „přerozdělených“ krajským úřadem prostřednictvím tzv. krajských normativů.</p> <p>Základním úkolem, který pro zřizovatele školy vyplývá z přijaté novely školského zákona, je odpovědnost za „poskytování vzdělání v prostorách stavebně nebo technicky upravených“ (§ 16 odst. 2 písm. i). Jedná se o sérii opatření cílených zejména na potřeby žáků se SVP z těchto důvodů: omezení hybnosti, smyslová postižení (zrakové, sluchové) a případně další úpravy pro žáky se specifickými potřebami vyplývajícími z jejich znevýhodnění.</p> <p>Související možnosti, které řada zřizovatelů využívá, je příspěvek na úhradu mzdových nákladů vybraných odborníků poskytující podporu žákům se SVP (typicky pracovník školního poradenského pracoviště, asistent pedagoga ad.)</p>		
Doporučený termín	Úkol	Splněno
červenec 2015	Seznámit se s podmínkami příslušných výzev OPVV směřujících k vytváření místních akčních plánů, jejichž součástí je i řešení problematiky bariérovosti škol a podpora inkluзивity škol v regionu.	☐
září 2015	Zajistit informovanost zastupitelstva obce se zásadami a úkoly přijaté novely školského zákona. Zejména o důsledky pro provoz, financování škol a jejich povinnosti poskytovat podpůrná opatření žákům se SVP.	☐
podzim 2015	Provést inventuru připravenosti škol na naplnění úkolu dle §16 odst. 2, písm. i) - poskytování vzdělávání nebo školských služeb v prostorách stavebně nebo technicky upravených.	☐
podzim 2015	Navázat prostřednictvím škol spolupráci se ŠPZ poskytujícími služby žákům se SVP v regionu a vytvořit rámcový odhad o struktuře a počtu žáků, kterým budou přiznána podpůrná opatření ve stupních 2 -5.	☐
zima 2015	Na základě provedení inventury připravenosti škol dle předchozích úkolů vymezit objem finančních prostředků na krytí nákladů poskytování podpůrných opatření, které jsou v gesci zřizovatele.	☐

6. Národní ústav pro vzdělávání

Karta implementace: Národní ústav pro vzdělávání		
<p>Novela školského zákona sebou přináší posílení role NÚV ve vztahu ke ŠPZ v oblasti dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků ŠPZ a nově také v oblasti metodického vedení pracovníků ŠPZ, které dosud nebylo systematicky zajišťováno.</p> <p>Bude nutno vymezit roli NÚV při revizích.</p> <p>Je nezbytné zajistit další vzdělávání pedagogických pracovníků ŠPZ v souvislosti s novelou ŠZ č. 82/2015 Sb. a prováděcích vyhlášek.</p> <p>NÚV poskytuje poradenskou a metodickou činnost ŠPZ v oblasti výkladu ŠZ, prováděcích vyhlášek (nabízí právní výklad), v oblasti sporných otázek v souvislosti s diagnostikou a zařazením klientů do stupňů podpory aj. Pravidelně seznamuje ŠPZ s novinkami v oblasti legislativy, nových diagnostických materiálů, upozorňuje na nové metody práce, na revidované případy, na možná úskalí v souvislosti s poradenstvím aj.</p>		
Doporučený termín	Úkol	Splněno
podzim 2015	V souladu s novelou školského zákona č.82/2015Sb. (zejména §16) vytvořit novou strukturu činností NÚV s ohledem na metodické vedení ŠPZ i škol.	☐
podzim 2015	Stanovit obsah kurzů pro vzdělávání pracovníků ŠPZ v oblasti novely školského zákona č.82/2015 Sb.	☐
podzim 2015	Provést šetření potřeb ŠPZ v oblasti vhodných modelů metodického vedení v nových podmínkách posuzování potřeby podpůrných opatření.	☐
zima 2015 - 2016	V souvislosti s předchozím úkolem zajistit potřebné personální zajištění nových činností NÚV – metodická podpora ŠPZ na straně jedné a metodická podpora škol na straně druhé.	☐
zima 2015 - 2016	Zajistit personální a obsahové naplnění úkolů vyplývajících z novelizovaného ustanovení §16b ŠZ (revize)	☐
zima 2015	Zahájit proškolení pedagogických pracovníků ŠPZ k důsledkům novely školského zákona.	☐
jaro 2016	Vytvoření metodického materiálu pro ŠPZ – „NÚV a jeho role ve školském poradenském systému.	☐
jaro 2016	Vytvoření poradensko-metodického portálu pro pracovníky ŠPZ - s poradnou poskytující odborné odpovědi (výklady) k dotazům pracovníků ŠPZ.	☐
jaro 2016	Evaluační činnosti NÚV a její přizpůsobení novým podmínkách posuzování PO.	☐

7. Školská poradenská zařízení

Karta implementace: Školská poradenská zařízení		
<p>S novelou školského zákona významně roste role ŠPZ. ŠPZ je dle novely zákona jediným oprávněným subjektem ke stanovení SVP – a jednotlivých podpůrných opatření. Výstupy jejich činnosti zásadním způsobem ovlivňují úspěšnost vzdělávání žáků.</p> <p>Poradenští pracovníci musí být aktivní při získávání informací o žákovi, o kolektivu, do kterého je žák zařazen, o možnostech školy, o proškolení pedagogů, kteří se budou podílet na vzdělávání žáka. Doporučení ŠPZ musí vycházet z reálné situace školy a přitom splňovat základní podmínku respektování individuálních potřeb žáka v takovém rozsahu, který umožní žákovi rovný přístup ke vzdělávání.</p>		
Doporučený termín	Úkol	Splněno
podzim 2015	Seznámit se s obsahem novely školského zákona č.82/2015 Sb. (zejména s §16), účastnit se vzdělávacích akcí zaměřených na tuto problematiku.	☐
podzim 2015	Zpracovat plán přípravy ŠPZ na implementaci pravidel vzdělávání žáků se SVP s potřebou podpůrných opatření na školní rok 2015/2016.	☐
podzim 2015	Seznámit se se zásadami, strukturou a obsahem Katalogu podpůrných opatření a možnostmi jeho využití pro podporu vzdělávání žáků se SVP ve školách.	☐
podzim 2015	Informovat školy v působnosti ŠPZ přiměřeným způsobem o vlastních kompetencích a činnostech vyplývajících z novely ŠZ.	☐
zima 2015	Upravit dokumentaci ŠPZ (zejména formuláře činností pro posuzování SVP) na podmínky vyvolané přijatou novelou školského zákona. V dané oblasti spolupracovat se zřizovatelem a případně využít metodického vedení odborného pracoviště MŠMT.	☐
zima 2015 - 2016	Stanovit konkrétní postupy vlastního zařízení pro vyhodnocování účinnosti navržených podpůrných opatření a jejich efektivního využívání ve školách.	☐
jaro 2016	V souladu s pravidly stanovenými právními předpisy a případně metodickými pokyny MŠMT (případně zřizovatele) informovat školy o postupu při přechodu na nový model určování SVP a naplňování podpůrných opatření žáků.	☐
jaro 2016	Seznámit se s institutem tzv. revize dle novely školského zákona. Prostudovat pravidla provádění revizí vydaná MŠMT, připravit činnosti ŠPZ na možná revizní řízení.	☐
celoročně	Provést rediagnostiku všech klientů ŠPZ s cílem určit jejich SVP a potřebná podpůrná opatření ve stupních podpory 2 -5.	☐

8. Ředitel školy

Karta implementace: Ředitel školy		
<p>V souvislosti s novelou školského zákona se mění řada činností ve vztahu k naplňování speciálních vzdělávacích potřeb žáků, které zajišťují školy. Velká část z nich je přímo v odpovědnosti ředitele školy.</p> <p>Pojetí novely školského zákona významným způsobem mění práva žáků se SVP na poskytování podpurných opatření (viz. Ustanovení § 16 odst. 1 novely zákona) a odpovídajícím způsobem akcentuje odpovědnost školy za naplnění vzdělávacích potřeb žáka.</p> <p>Pro činnost školy novela stanoví nová hmotně právní i procesně právní pravidla, která se váží na vzdělávání dané skupiny žáků. Bude nutné zajistit koordinaci péče o tyto žáky v rámci školy, vzroste také důležitost spolupráce s rodiči, školskými poradenskými zařízeními, případně revizním pracovištěm.</p>		
Doporučený termín	Úkol	Splněno
podzim 2015	Seznámit se podrobně s novelou školského zákona č. 82/2015 Sb. a důsledky přijatých změn pro školu a pedagogické pracovníky.	☐
podzim 2015	V souladu s novelou školského zákona č.82/2015Sb. (zejména s §16) vytvořit harmonogram úkolů pro jednotlivé pracovníky školy s jejich konkrétní odpovědností pro naplnění vzdělávacích potřeb žáků v závislosti na podpurných opatřeních.	☐
podzim 2015	Vytvořit pracovní tým pro přípravu školy na implementaci pravidel vyplývajících z novely školského zákona (koordinátor ŠVP, výchovný poradce, školní speciální pedagog, zástupce ředitele...).	☐
podzim 2015	Připravit informovaný souhlas pro zákonné zástupce žáků se SVP, který umožní realizovat ve škole navržená podpurná opatření (dle odst. 4 a 5 §16 novely ŠZ)	☐
zima 2015	Zajistit úpravu potřebné dokumentace školy odpovídající pravidlům novely školského zákona. Např. školní vzdělávací program, školní a klasifikační řád, vnitřní směrnice k zajištění BOZP...	☐
zima 2015	V souladu s přílohou prováděcí vyhlášky připravit nový formulář pro zpracování IVP žáka.	☐
zima 2015	Zajistit proškolení a vedení pedagogů školy v rámci nezbytné identifikace potřeb žáků v 1. stupni podpory. Ta identifikuje, realizuje a vyhodnocuje PO bez podpory ŠPZ.	☐
zima 2015	Delegovat agendu související s poskytováním PO v 1. stupni podpory na kompetentního pedagoga školy (školní speciální pedagog, třídní učitel, výchovný poradce...).	☐
zima 2015	Seznámit se s Katalogem podpurných opatření – jeho strukturou, pravidly a metodickými doporučeními pro učitele žáků se SVP.	☐
zima - jaro 2016	Společně se zákonnými zástupci žáků se SVP zajistit vyšetření těchto žáků v ŠPZ a doporučení odpovídajících podpurných opatření ve 2. – 5. stupni podpory	☐
zima – jaro 2016	Vytvořit podmínky pro podporu žáků ve všech stupních podpory (pořídit pomůcky, upravit prostředí školy...).	☐

jaro 2016	Na základě písemné žádosti zákonných zástupců podložené doporučením ze ŠPZ povolit ve správním řízení vzdělávání podle IVP a vytvářít podmínky zpracování IVP tak, aby jeho realizace naplňovala SVP žáka. Případné zamítnutí vzdělávání podle IVP provádět opět ve správním řízení.	☐
jaro 2016	Nastudovat nová pravidla přiznávání AP (dle novely školského zákona jde o „nárokové“ podpůrné opatření – poskytované na základě doporučení ŠPZ za stanovených podmínek). V případě očekávané indikace AP ve školním roce 2016/2017 v předstihu vstoupit v jednání se ŠPZ a krajským úřadem. Zajistit vyšetření žáků v ŠPZ, informovat rodiče a pedagogy žáků o tomto postupu. Pokud je ŠPZ doporučena přítomnost AP ve třídě, kde je vzděláván žák nebo žáci se SVP, požádat o zřízení funkce AP krajský úřad.	☐
jaro 2016	V případě, že krajský úřad souhlasí se zřízením funkce AP ve třídě, kde je vzděláván žák nebo žáci se SVP, zpracovat pracovní náplň a zařadit AP do platové třídy dle nejnáročnější pracovní činnosti v souladu s katalogem prací MPSV. V případě, že asistent pedagoga vykonává i nepřímé pedagogické činnosti (tvorba pomůcek...) rozvrhnout pracovní dobu na přímou a nepřímou.	☐

9. Třídní učitel a učitel

Karta implementace: Třídní učitel a učitel		
<p>Ve školním roce 2014/2015 bylo jen v tzv. běžných (ne speciálních) základních školách v ČR vzděláváno cca 54 tis. žáků se speciálními vzdělávacími potřebami z důvodu zdravotního postižení nebo sociálního znevýhodnění. Tito byli vzděláváni v cca 25,5 tisících třídách. Již údaje platné pro současný model vzdělávání této skupiny žáků ukazují zásadní roli učitele těchto žáků na školách. Ve školách tzv. běžných (ne speciálních), má podle dostupných zjištění speciálně pedagogické vzdělání cca ¼ pedagogů. Pro ostatní představuje působení ve třídě v níž je vzděláván žák se SVP zásadní výzvu pro rozvoj svých pedagogických dovedností a kompetencí.</p> <p>Tato role bude ještě zvýrazněna po nabytí účinnosti novely školského zákona č. 82/2015 Sb.</p> <p>Do budoucna bude stále více přirozené vzdělávání žáků ze spádové (komunitní) oblasti dané školy, a to bez ohledu na případný druh či míru znevýhodnění.</p> <p>Heterogenita složení žáků, široká škála speciálních vzdělávacích potřeb dětí a různost sociálně patologických jevů vyžaduje od osobnosti učitele, aby pružně reagoval na speciální potřeby žáků, dokázal pracovat v týmu a spolupracovat s odborníky, ale i rodiči. Součástí těchto kompetencí jsou i nové požadavky na způsobilost pedagogických pracovníků vykonávat základní úkony pedagogické diagnostiky.</p>		
Doporučený termín	Úkol	Splněno
podzim 2015	Seznámit se s novelou školského zákona č.82/2015 Sb. (zejména s §16) a prováděcími normami.	☐
podzim 2015	Seznámit se s Katalogem podpůrných opatření a souvisejícími metodikami pro činnost pedagogických pracovníků.	☐
podzim 2015	V případě třídního učitele, který působí ve třídě, v níž je přítomen asistent pedagoga, stanovit společný plán přípravy na účinnost pravidel vzdělávání žáků se SVP dle novely školského zákona, včetně identifikace potřeb vzdělávaných žáků.	☐
zima 2015	Účastnit se realizovaných seminářů (DVPP) na téma podpůrných opatření.	☐
zima 2015 - 2016	V intencích plánu (pravidel) stanovených ředitelem školy spolupracovat se všemi pedagogy, kteří se podílejí na vzdělávání a výchově daného žáka (učitelé jednotlivých předmětů, <i>asistent pedagoga</i> , výchovný poradce, <i>školní speciální pedagog</i> , nebo <i>psycholog</i> , zákonní zástupci...)	☐
jaro 2016	Připravit se na identifikaci vzdělávacích potřeb žáků potenciálně vyžadujících poskytování podpůrných opatření v I. stupni podpory dle nového modelu vzdělávání žáků se SVP.	☐
jaro 2016	Spolupracovat s pracovníky školního poradenského pracoviště při identifikaci vzdělávacích potřeb u žáků, u nichž je předpoklad využití podpůrných opatření ve stupni 2 (případně vyšších) a v souladu s pravidly stanovenými pro tyto situace ve škole podílet se na vytváření podkladů pro intervenci ŠPZ.	☐

jaro 2016	V případě očekávaného příchodu žáka se SVP s potřebou podpůrných opatření od září 2016 zajistit informovanost spolužáků, v případě potřeby i jejich zákonných zástupců a podílet se na vytváření odpovídajícího třídního klimatu, příznivého vzdělávání heterogenní skupiny žáků.	☐
jaro 2016	V případě potřeby uspořádat (třídní učitel), zpravidla za přítomnosti zástupce vedení školy nebo školního poradenského pracoviště, pracovní schůzku se zákonnými zástupci žáků se SVP a vzájemně se informovat o pravidlech vyplývajících z přijaté novely školského zákona a vzájemných očekáváních školy i rodiny.	☐
jaro 2016	Zařadit do průběhu třídních schůzek s rodiči informaci o kompetencích školy a nutné spolupráci s rodiči v případě potřeby podpůrných opatření u jejich dítěte či jejich spolužáků.	☐

10. Školní poradenské pracoviště

Karta implementace: Školní poradenské pracoviště		
<p>Pracovníci školního poradenského pracoviště (výchovný poradce, metodik prevence, školní psycholog, školní speciální pedagog) jsou klíčovými aktéry při zajišťování podpůrných opatření v 1. stupni. Podílejí se na identifikaci potřeb žáků, metodicky vedou ostatní pedagogické pracovníky školy při pedagogické diagnostice.</p> <p>Významnou roli mají v rámci koordinace a zajišťování poskytování podpůrných opatření 2. až 5. stupně. Podílejí se na vyhodnocování efektivity poskytovaných podpůrných opatření.</p> <p>Úzce spolupracují se školskými poradenskými zařízeními i ostatními subjekty, podílejícími se na podpoře žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.</p>		
Doporučený termín	Úkol	Splněno
podzim 2015	Seznámit se se zněním novely školského zákona a průběžně sledovat legislativní změny (prováděcí předpisy).	☐
podzim 2015	Seznámit se s Katalogem podpůrných opatření a souvisejícími metodikami pro činnost pedagogických pracovníků.	☐
podzim 2015	Účastnit se realizovaných seminářů (DVPP) na téma podpůrných opatření.	☐
podzim 2015	Připravit se na identifikaci vzdělávacích potřeb žáků potenciálně vyžadujících poskytování podpůrných opatření v I. stupni podpory dle nového modelu vzdělávání žáků se SVP.	☐
zima 2015	Poskytovat metodickou podporu pedagogickým pracovníkům v identifikaci vzdělávacích potřeb žáků potenciálně vyžadujících podpůrná opatření v I. stupni podpory.	☐
jaro 2016	V součinnosti s vedením školy seznámit ostatní pedagogické pracovníky s definicí žáka se SVP (s potřebou PO), oblastmi podpory i jednotlivými podpůrnými opatřeními a připravit se na koordinaci podpory žáků se SVP.	☐

11. Zákonný zástupce

Karta implementace: Zákonný zástupce		
<p>Stále větší dostupnost informací, mezi nimi také o vzdělávání, mění postavení rodičů. Emancipovali se, chtějí více ovlivňovat kvalitu vzdělávání svých dětí. Požadují rovné příležitosti pro svého školáka, a to zejména v případě, pokud má specifické požadavky. Novela školského zákona výrazným způsobem akcentuje práva (a odpovědnost) zákonných zástupců při realizaci práva na vzdělání jejich dítěte.</p> <p>V případě dále uvedených úkolů pro zákonné zástupce se jedná o seznam „námetů“ a doporučení, které je možno akceptovat a mohou napomoci k efektivitě poskytovaných podpůrných opatření. Má-li rodič vystupovat jako zástupce dítěte, a zodpovědný partner školy při realizaci podpůrných opatření, je žádoucí odpovídající stupeň znalosti prostředí, v němž se vzdělávání jeho dítěte odehrává.</p>		
Doporučený termín	Úkol	Splněno
podzim 2015	Seznámit se s novelou školského zákona č.82/2015 Sb. (zejména s §16) a prováděcími předpisy.	☐
podzim 2015	Seznámit se s Katalogem podpůrných opatření a jeho částí zaměřenou na podpůrná opatření zaměřená na druh zdravotního postižení (dalšího znevýhodnění) dítěte a souvisejícími metodikami.	☐
zima 2015	Ověřit vzdělávací prostředí školy, kterou dítě navštěvuje nebo má navštěvovat. Požádat o rozhovor s ředitelem školy či pověřeným pracovníkem s cílem zjistit připravenost školy (a její případná doporučení a požadavky) k poskytování podpůrných opatření dítěti.	☐
zima 2015 - 2016	Kontaktovat pověřeného pracovníka ŠPZ a ověřit, zda stávající dokumentace (doporučení ke vzdělávání ad.) odpovídá podmínkám novely školského zákona. V případě potřeby spolupracovat na provedení nového posouzení potřeby podpůrných opatření.	☐
průběžně	V případě potřeby se účastnit pracovní schůzky svolané ŠPZ či školou k zajištění poskytování podpůrných opatření.	☐
průběžně	Sledovat vzdělávání svého dítěte, zajímat se a sledovat plnění opatření stanovených individuálním vzdělávacím plánem, zajišťovat vhodné podmínky pro vzdělávání dítěte a jeho přípravu do školy.	☐

Závěr:

Předložený materiál je sumarizací potřebných a nejdůležitějších kroků, které by měly být zde uvedenými subjekty realizovány v období příprav na účinnost zákona č. 82/2015 Sb., který začne upravovat právní a faktickou situaci vzdělávání žáků se SVP od 1.9. 2016.

Nejedná se naprosto vyčerpávající soupis úkolů a opatření. Podle konkrétních podmínek, situace v příslušné škole, ale i v každém kraji bude potřeba seznam modifikovat a upravovat.

Stejně tak v „úkolníku“ či „nápadníku“ chybí úkoly, které explicitně vyplývají ze znění novely školského zákona, tj. např. stanovit vyhláškou normovanou finanční náročnost podpůrných opatření (úkol zákona pro MŠMT).

Materiál byl připraven s cílem ulehčit pracovníkům v pozicích odpovídajících těmto úkolům jejich činnost. Zároveň, tím, že na jednom místě soustřeďuje opatření a činnosti více než desítky subjektů, podává plastický obraz o náročnosti období, které nás ve školním roce 2015/2016 čeká.

Přijetí konceptu podpůrných opatření, jako nárokového a de iure z osobního hlediska bezplatného konceptu podpory bylo pozitivním krokem zákonodárce na cestě vyrovnávání příležitostí jedinců znevýhodněných z důvodu zdravotního stavu či tzv. socio-kulturních podmínek. Teprve praxe však rozhodne, zda se zákon č. 82/2015 Sb. a jeho ustanovení zapíše pozitivně do historie vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami u nás.

Poznámky: